

Viltskadestatistik 2012

**Skador av fredat vilt
på tamdjur, hundar och gröda**

Innehåll

Inledning	2
Delområden i statistiken	3
Rovdjursforum	3
1. Tamdjur	4
Om statistiken.....	4
Beviljade bidrag och ersättningar 2012.....	4
Skador på tamdjur 2012	6
Angrepp på tamdjur på fäbodbete 2012.....	6
Skador orsakade av björn 2012	8
Skador orsakade av järv 2012	11
Skador orsakade av örn 2012	11
Skador orsakade av lodjur 2012	15
Skador orsakade av varg 2012	17
2. Hund	19
Om statistiken.....	19
Ersättningar för hundar 2012	19
Skador på hundar 2012.....	20
3. Gröda	23
Om statistiken.....	23
Beviljade bidrag och ersättningar 2012.....	23
Skador på gröda 2012.....	23

Författare: Karlsson, J, Danell, A, Månsson, J, Svensson, L. och Hellberg, R.

Version: 1.3 Utgivningsdatum: 2013-06-25
Ändringar: Särredovisar bidrag och ersättningar för skador på tamdjur.
 Inkluderar skada på gröda i Uppsala och Södermanlands län.
 Korrigerat ersättning för skada på hund i Dalarnas län.
 Korrigerat angrepp på hund i Jönköpings län.
 Korrigerat dubbelregistrerat antal angrepp på bisamhällen i Västernorrland

Denna rapport kan beställas från Viltskadecenter, Grimsö Forskningsstation, SLU, 730 91 Riddarhyttan, tel. 0581-920 70. Den kan även laddas ned som pdf-dokument från Viltskadecenters webbplats: www.viltskadecenter.se

Omslagsbild: Tranor vid Kvismaren. Foto: Johan Månsson.

ISBN: 978-91-86331-53-5

Inledning

Staten får i mån av tillgång på medel lämna bidrag för att förebygga skador av vilt och ersätta inträffade skador. Detta regleras i Viltskadeförordningen (2001:724) och Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om bidrag och ersättningar för viltskador (NFS 2008:16) samt i Föreskrifter om bidrag och ersättning för rovdjursförekomst i samebyar (STFS 2007:9). Bidrag och ersättningar för viltskador utgår endast för vilt som inte får jagas under allmän jakttid.

I budgetpropositionen anger regeringen vilka medel som får användas för viltskador. För år 2012 anslag landsbygdsdepartementet totalt 42,8 miljoner kr till Naturvårdsverket ("Viltskadeanslaget"). 25 miljoner av dessa skall användas för att förebygga skador på annat än ren och fiske samt ersätta sådana skador. Näringsidkare kan söka bidrag och ersättning från dessa medel hos Länsstyrelsen. Länsstyrelserna använder pengarna för att lämna bidrag till genomförande eller utveckling av åtgärder som är avsedda att förebygga viltskador orsakade av fredat vilt, information och utbildning om åtgärder som avses, samt besiktningar.

Sedan våren 2010 lämnar länsstyrelserna inte längre bidrag till permanenta stängsel mot rovdjur via Viltskadeanslaget. Sådana medel ska istället sökas som "Miljöinvestering" och finansieras med särskilda medel som anslagits av Jordbruksverkets Landsbygdsprogram. Syftet är att betesmarker och vallar i rovdjurstäta områden ska betas. Endast medel från Landsbygdsprogrammet får användas till rovdjursavvisande stängsel på blocklagda betesmarker. 2012 fördelade Jordbruksverket 20 miljoner kronor till i första hand län med fast förekomst av varg, där angreppen förväntas bli flest. För att få en kontinuerlig bild av vilka belopp som lagts på att förebygga rovdjursangrepp på tamdjur sedan 1997 redovisas medel som beviljats ur Viltskadeanslaget och Landsbygdsprogrammet i samma tabeller och grafer i denna rapport. Observera att summorna för förebyggande åtgärder och ersättningar är avrundade till närmaste tusental, varför en del totalsummor inte alltid går jämt ut i tabellernas rader och kolumner.

Delområden i statistiken

Redovisningen av viltskadestatistiken är indelad i tre delområden:

1. Tamdjur
2. Hund
3. Gröda

I delområde *Tamdjur* redovisas bidrag till åtgärder som syftar till att förebygga skador av fredat vilt på tamdjur samt skador på tamdjur och beviljade ersättningar för dessa. Statistiken omfattar andra tamdjur än ren. För att ersättning för tamdjur som angripits av rovdjur ska utgå måste skadorna ha besiktigats av en besiktningsman som är förordnad av länsstyrelsen. Besiktningsmännen utbildas av Viltskadecenter.

I delområde *Hund* redovisas ersättning för uppkomna skador av rovdjur på hundar samt antalet hundar som dödats eller skadats av respektive rovdjursart under året. För att ersättning för hundar som angripits av tamdjur ska beviljas gäller samma principer som för tamdjur (se ovan).

I delområde *Gröda* redovisas bidrag till åtgärder som syftar till att förebygga skador av fredat vilt på gröda inom jordbruket och ersättningar för uppkomna skador på gröda samt vilka skadegörare som observerats. Även skador på gröda måste besiktigas av en besiktningsman för att ersättning ska kunna lämnas. Vid besiktningen bedömer besiktningsmannen storleken på skördebortfallet som orsakats av fredat vilt. Storleken på skördebortfallet ligger till grund för ersättningens storlek.

Sedan 2003 har statistiken inom delområdena Tamdjur, Hund och Gröda hämtats från den nationella databasen Rovdjursforum (se avsnittet Rovdjursforum nedan). Trender inom delområdena redovisas för perioden 1997 – 2012. För åren 1997 – 2002 har uppgifter årligen insamlats från länsstyrelsernas beslut om bidrag och ersättningar samt från besiktningsprotokoll upprättade vid besiktningar av anmälda skador.

Rovdjursforum

Rovdjursforum är ett verksamhetsstöd åt länsstyrelserna som har tagits fram av Naturvårdsverket i samarbete med bland andra Viltskadecenter. I Rovdjursforum lagras länsstyrelserna bland annat information om ärenden som rör bidrag till skadeförebyggande åtgärder och ersättningar för skador på tamdjur, hundar och gröda orsakade av fredat vilt. Rovdjursforum är Internet-baserad, vilket innebär att användare kan koppla upp sig mot den via bredband eller modem och lagra uppgifter eller ta del av det som finns lagrat. Den höga tillgängligheten gör det möjligt att snabbt registrera uppgifter om skador, samtidigt som andra användare kontinuerligt kan skapa sig en överblick. Rovdjursforum togs i bruk våren 2003. De som har tillgång till Rovdjursforum i dagsläget är tjänstemän på länsstyrelserna, Naturvårdsverket och Viltskadecenter.

1. Tamdjur

Om statistiken

Redovisningen av beviljade bidrag till skadeförebyggande åtgärder och beviljade ersättningar för uppkomna skador grundas på beslut fattade under perioden 1 jan 2012 – 5 feb 2013 (dagen för uttag ur Rovdjursforum).

Bidrag till åtgärder som syftar till att förebygga skador av rovdjur på tamdjur går oftast till uppsättning av rovdjursstängsel kring beteshagar. De vanligaste stängseltyperna är femtrådigt elstängsel eller farnät kompletterat med två eltrådar (en låg och en hög). Bidrag ges oftast bara till materialkostnaden, men ibland även till en del av arbetskostnaden. Bidrag kan även lämnas till andra former av såväl permanenta som akuta åtgärder. Sedan 1 januari 2009 har länsstyrelserna även möjlighet att själva använda viltskademedel för inköp av akuta förebyggande åtgärder, som kan lånas ut till behövande djurägare under begränsade tidsperioder.

För att få en kontinuerlig bild av vilka belopp som lagts på att förebygga rovdjursangrepp på tamdjur sedan 1997 redovisas medel som beviljats ur Viltskadeanslaget och Landsbygdsprogrammet i samma tabeller och grafer i denna rapport. Observera att summorna för förebyggande åtgärder och ersättningar är avrundade till närmaste tusental, varför en del totalsummor inte alltid går jämt ut i tabellernas rader och kolumner.

Redovisningen av skador på tamdjur 2012 innefattar angrepp som inträffat under perioden 1 jan – 31 dec 2012. Skador på tamdjur redovisas dels som antal angrepp på tamdjur orsakade av björn, järv, kungsörn, lodjur och varg, dels som antal djur som angripits av respektive rovdjursart under året.

Samtliga skador i statistiken är besiktigade av länsstyrelsens besiktningmän. Vid besiktningen gör besiktningssmannen en bedömning av om döds- eller skadeorsaken är orsakad av ett stort rovdjur. Ett tamdjur räknas i denna rapport som angripet av rovdjur om det döds- eller skadats och besiktningssmannen har bedömt sannolikheten till minst 50 % för att rovdjur är orsaken. Angripande rovdjursart är den rovdjursart som besiktningssmannen bedömt mest sannolikt har orsakat angreppet. Även tamdjur som saknas i samband med konstaterade rovdjursangrepp redovisas.

Beviljade bidrag och ersättningar 2012

2012 beviljade länsstyrelserna totalt 893 000 kr ur Viltskadeanslaget för åtgärder som syftar till att förebygga skador av rovdjur. Därutöver beviljades 21 988 000 kr via Jordbruksverkets Landsbygdsprogram. Den kraftiga ökningen av anslag från Jordbruksverkets Landsbygdsprogram kan tillskrivas ett ökat intresse för bidraget samt en justering av nivån av ersättning per meter rovdjursstängsel. I tabell 1 redovisas beviljade bidrag som finansierats med både Viltskadeanslaget och Landsbygdsprogrammet.

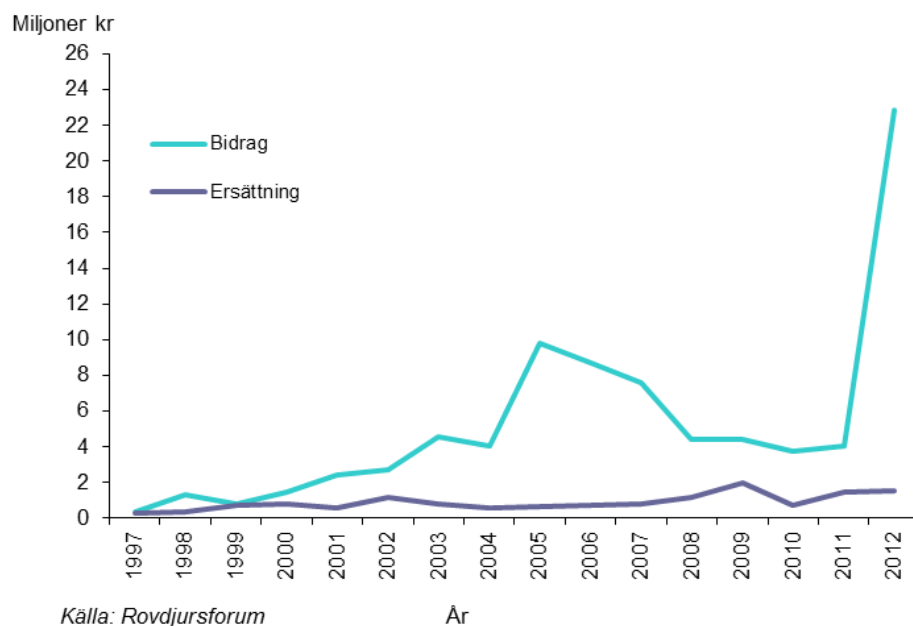
Den sammanlagda ersättningen beviljad av länsstyrelserna för skador orsakade av stora rovdjur på tamdjur 2012 uppgick till 1 562 000 kr (tabell 1 & figur 1). Av dessa gick 279 000 kr (18 %) till skador av björn, 25 000 kr (2 %) till skador av kungsörn, 231 000 kr (15 %) till skador av lodjur och 1 021 000 kr (64 %) till skador av varg (tabell 1).

Tabell 1. Av länsstyrelserna under 2012 beviljade bidrag till skadeförebyggande åtgärder och ersättning för uppkomna skador på tamdjur (tusen kronor).

Län	Bidrag	Ersättning per rovdjur						Okänt ¹ rovdjur	Ersättning totalt	Totalt
		Björn	Järv	Kungsöm	Lodjur	Varg				
Stockholm	1 658	3	-	-	2	95	-	100	1 758	
Uppsala	1 234	-	-	-	58	116	-	174	1 407	
Södermanland	1 339	-	-	-	-	-	-	-	1 339	
Östergötland	1 150	-	-	-	-	-	-	-	1 150	
Jönköping	-	-	-	2	4	-	-	7	7	
Kronoberg	779	-	-	-	-	-	-	-	779	
Kalmar	481	-	-	2	3	-	-	4	485	
Gotland	-	-	-	18	-	-	-	18	18	
Blekinge	112	-	-	-	11	-	-	11	123	
Skåne	359	-	-	-	13	187	-	200	560	
Halland	-	-	-	-	9	-	-	9	9	
Västra Götaland	1 970	-	-	-	70	37	-	107	2 076	
Värmland	2 406	9	-	-	8	12	-	30	2 435	
Örebro	3 924	-	-	-	9	362	-	371	4 294	
Västmanland	2 625	-	-	-	-	-	-	-	2 625	
Dalarna	2 757	30	-	3	31	198	-	262	3 019	
Gävleborg	1 134	110	-	-	-	14	-	124	1 258	
Västernorrland	726	120	-	-	14	-	-	134	861	
Jämtland	92	6	-	-	-	-	-	6	98	
Västerbotten	-	-	6	-	-	-	-	6	6	
Norrbotten	135	-	-	-	-	-	-	-	135	
Hela landet	22 881	279	6	25	231	1 021	-	1 562	24 443	

¹⁾ Okänt rovdjur: Angreppet gjordes av björn, lodjur eller varg, men vid besiktningen kunde man inte avgöra vilket.

Källa: Rovdjursforum

Figur 1. Beviljade bidrag och ersättningar inom delområde tamdjur 1997-2012

Skador på tamdjur 2012

Under 2012 angreps 598 får (vid 109 angrepp), 10 nötdjur (vid 6 angrepp) och 2 getter (tabell 2). Utöver detta angreps 33 dovilt i hägn (vid 12 angrepp). Hjortar började särredovisas 2011 och inkluderades tidigare i kategorin annat. Det rapporterades under 2012 även in 1 angrepp på katt.

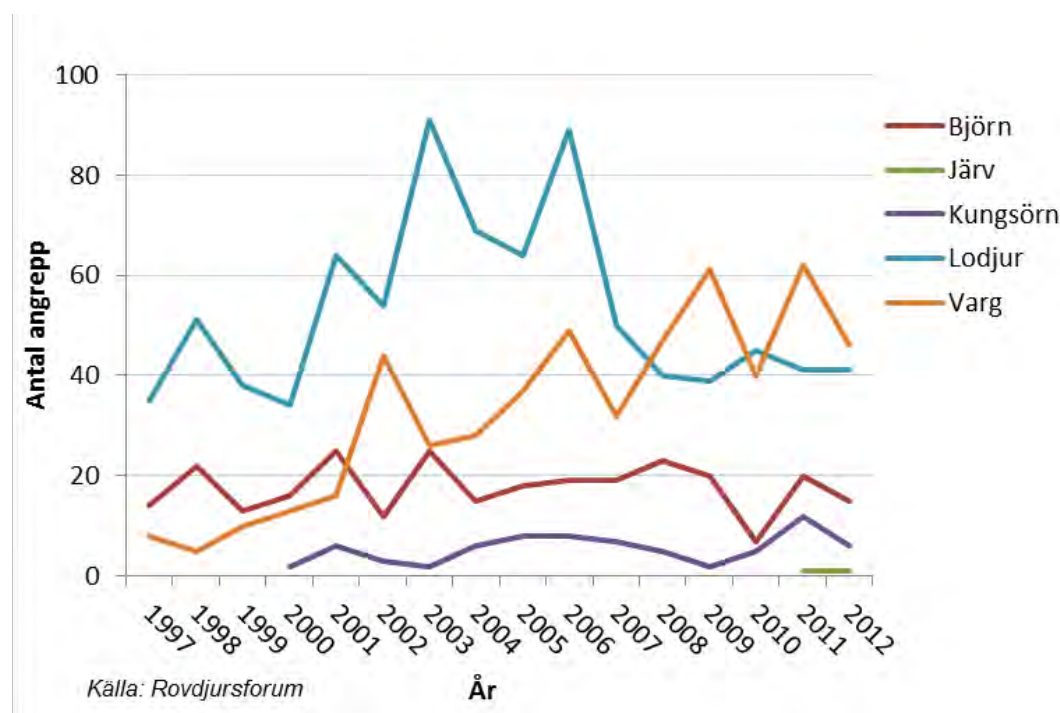
Tabell 2. Antal dödade, skadade eller saknade av respektive tamdjur till följd av angrepp av fredade rovdjur i Sverige 2012.

Rovdjur	Får					Nöt					Get					Hjort					Annat					Totalt	
	Dödade	Skadade	Saknade	Totalt	Antal angrepp	Dödade	Skadade	Saknade	Totalt	Antal angrepp	Dödade	Skadade	Saknade	Totalt	Antal angrepp	Dödade	Skadade	Saknade	Totalt	Antal angrepp	Dödade	Skadade	Saknade	Totalt	Antal angrepp	Totalt antal djur angripna	Totalt antal angrepp
Björn	33	-	12	45	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	45	15
Järv	-	-	4	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	1
Kungsörn	16	-	2	18	6	-	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19	7
Lodjur	99	7	14	120	41	1	-	-	1	1	-	-	-	-	29	-	4	33	12	1	-	-	1	1	154	55	
Varg	306	74	31	411	46	5	1	2	8	4	2	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	421	51
Totalt	454	81	63	598	109	6	2	2	10	6	2	-	-	2	1	29	-	4	33	12	1	-	-	1	1	643	128

Källa: Rovdjursforum

I förvaltning av stora rovdjur är det mer ändamålsenligt att förhålla sig till antal angrepp från olika rovdjur än summan av antalet djur som angrips, eftersom den senare kan variera väldigt mycket. Från och med 2007 sammanställer Viltskadecenter därför även denna uppgift. I trenddiagrammet redovisas endast angrepp på får (figur 2). Angrepp på övriga tamdjur är väldigt få och präglas av slumpmässiga variationer. De utgör därför inte tillräckligt underlag för att få fram några trender.

Under perioden 1997 – 2012 har såväl antalet rovdjursangripna tamdjur som antalet angrepp varierat ganska mycket mellan åren för samtliga rovdjursarter (se grafer för respektive rovdjur längre fram i rapporten).

Figur 2. Antal rovdjursangrepp på får 1997-2012

Angrepp på tamdjur på fäbodbeta 2012

15 rovdjursangrepp inträffade på djur som gick på fäbodbeta (fritt skogs- eller fjällbeta) (tabell 3). De angripna djuren var 53 får och 8 nötdjur och 1 get. Uppgifterna ingår även i de totala sammanställningarna för angrepp och tamdjur i Sverige 2012.

Tabell 3. Antal angrepp på tamdjur¹ på skogs/fjällbeta utan stängsel. Det totala antalet angrepp på tamdjur för respektive art och län redovisas inom parentes.

Län	Björn	Järv	Kungsörn	Lodjur	Varg
Stockholm	-	-	-	-	-
Uppsala	-	-	-	-	-
Södermanland	-	-	-	-	-
Östergötland	-	-	-	-	-
Jönköping	-	-	-	-	-
Kronoberg	-	-	-	-	-
Kalmar	-	-	-	-	-
Gotland	-	-	-	-	-
Blekinge	-	-	-	-	-
Skåne	-	-	-	-	-
Halland	-	-	-	-	-
Västra Götaland	-	-	-	-	-
Värmland	-	-	-	-	-
Örebro	-	-	-	-	-
Västmanland					
Dalarna	3 (5)	-	1 (1)	2 (5)	4 (15)
Gävleborg	1 (3)	-	-	-	-
Västernorrland	1 (3)	-	-	-	-
Jämtland	2 (4)	-	-	-	1 (1)
Västerbotten	-	1 (1)	-	-	-
Norrbottn	-	-	-	-	-
Hela landet	7	1	0	2	5

Källa: Rovdjursforum

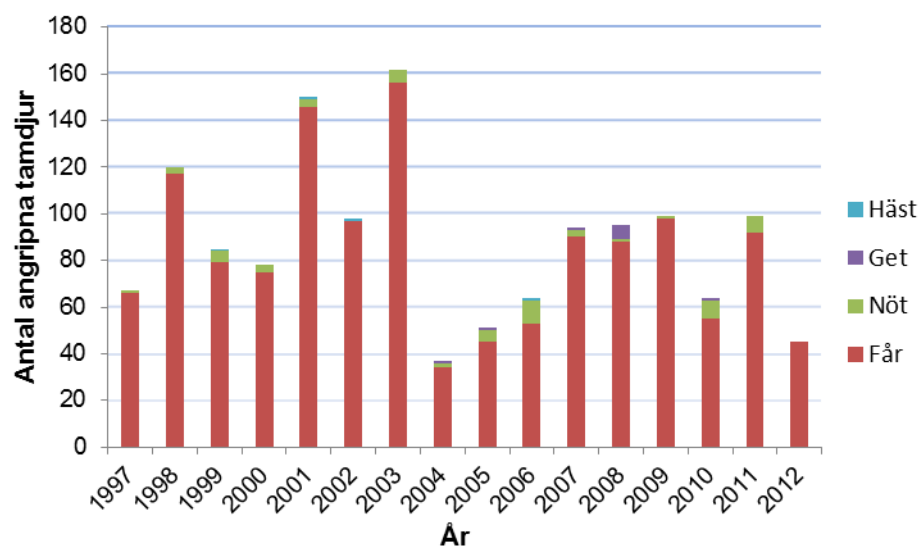
¹⁾ Får, nöt, get, häst, annat

Skador orsakade av björn 2012

Tabell 4. Antal dödade, skadade eller saknade tamdjur till följd av angrepp av björn under 2012.

Län	Får				Nöt				Get				Totalt angripna av björn			Totalt antal djur angripna	Totalt antal angrepp
	Dödade	Skadade	Saknade	Antal angrepp	Dödade	Skadade	Saknade	Antal angrepp	Dödade	Skadade	Saknade	Antal angrepp	Får	Nöt	Get		
Stockholm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Uppsala	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Södermanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Östergötland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Jönköping	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Kronoberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Kalmar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Gotland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Skåne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Halland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Västra Götaland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Värmland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Örebro	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Västmanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Dalarna	8	-	5	5	-	-	-	-	-	-	-	-	13	-	-	13	5
Gävleborg	17	-	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	19	-	-	19	3
Västernorrland	5	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	5	3
Jämtland	3	-	5	4	-	-	-	-	-	-	-	-	8	-	-	8	4
Västerbotten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Norrbotten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hela landet	33	-	12	15	-	-	-	-	-	-	-	-	45	-	-	45	15

Källa: Rovdjursforum

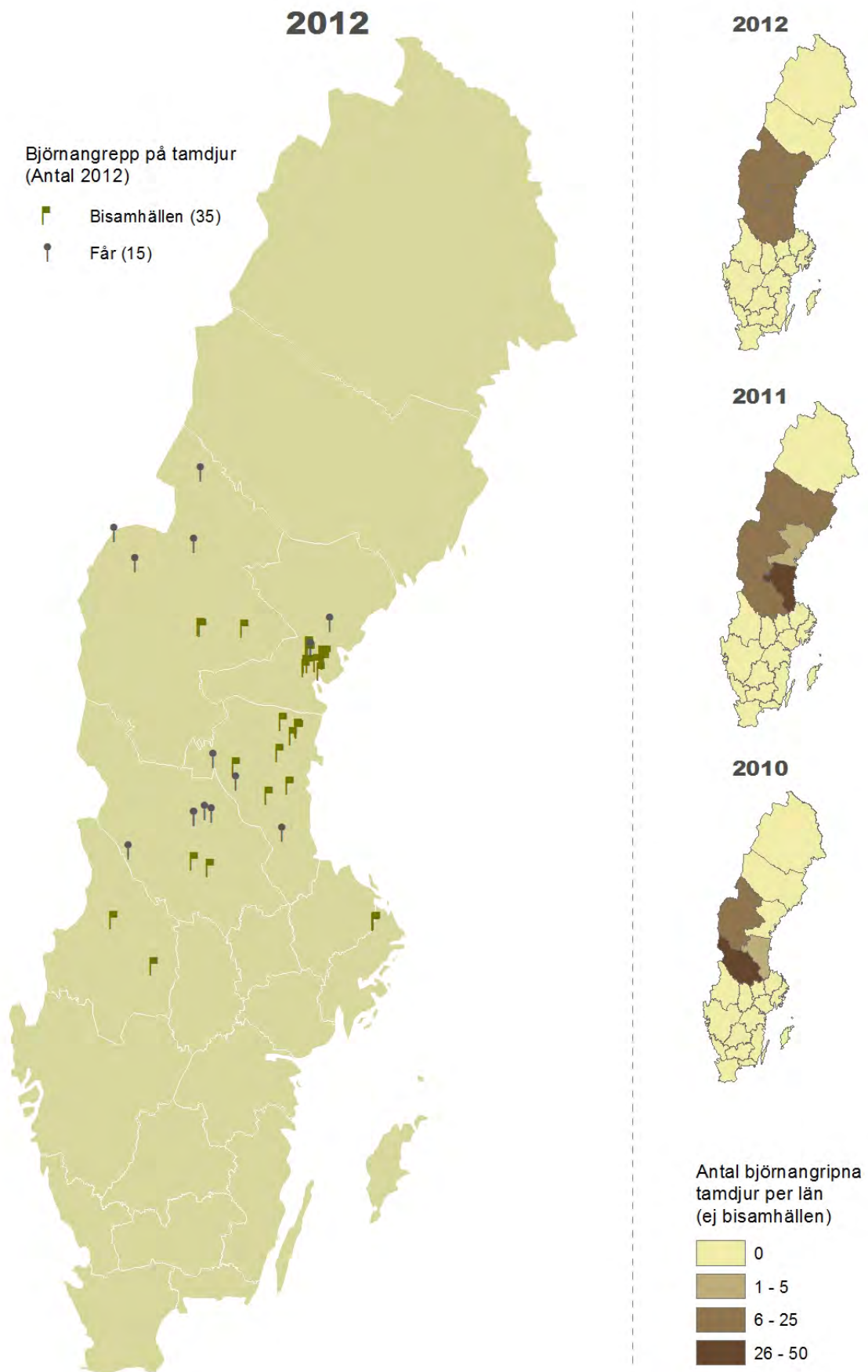
Figur 3. Antal tamdjur angripna¹ av björn 1997-2012

1) Antal angripna inkluderar tamdjur som dödade eller skadats av björn eller saknas efter ett björnangrepp.

Tabell 5. Antal björngripna bisamhällen, samt beviljad ersättning under 2012.

Län	Antal angrepp	Förstörda	Skadade	Saknade	Totalt antal angripna	Beviljad ersättning
Stockholm	2	2	2	2	6	2800
Uppsala	-	-	-	-	-	-
Södermanland	-	-	-	-	-	-
Östergötland	-	-	-	-	-	-
Jönköping	-	-	-	-	-	-
Kronoberg	-	-	-	-	-	-
Kalmar	-	-	-	-	-	-
Gotland	-	-	-	-	-	-
Blekinge	-	-	-	-	-	-
Skåne	-	-	-	-	-	-
Halland	-	-	-	-	-	-
Västra Götaland	-	-	-	-	-	-
Värmland	2	3	7	6	16	9000
Örebro	-	-	-	-	-	-
Västmanland	-	-	-	-	-	-
Dalarna	2	13	0	0	13	1050
Gävleborg	9	13	9	0	22	38400
Västernorrland	17	40	46	0	86	111750
Jämtland	3	2	0	5	7	6200
Västerbotten	-	-	-	-	-	-
Norrbottn	-	-	-	-	-	-
Hela landet	35	73	64	13	150	169200

Källa: Rovdjursforum

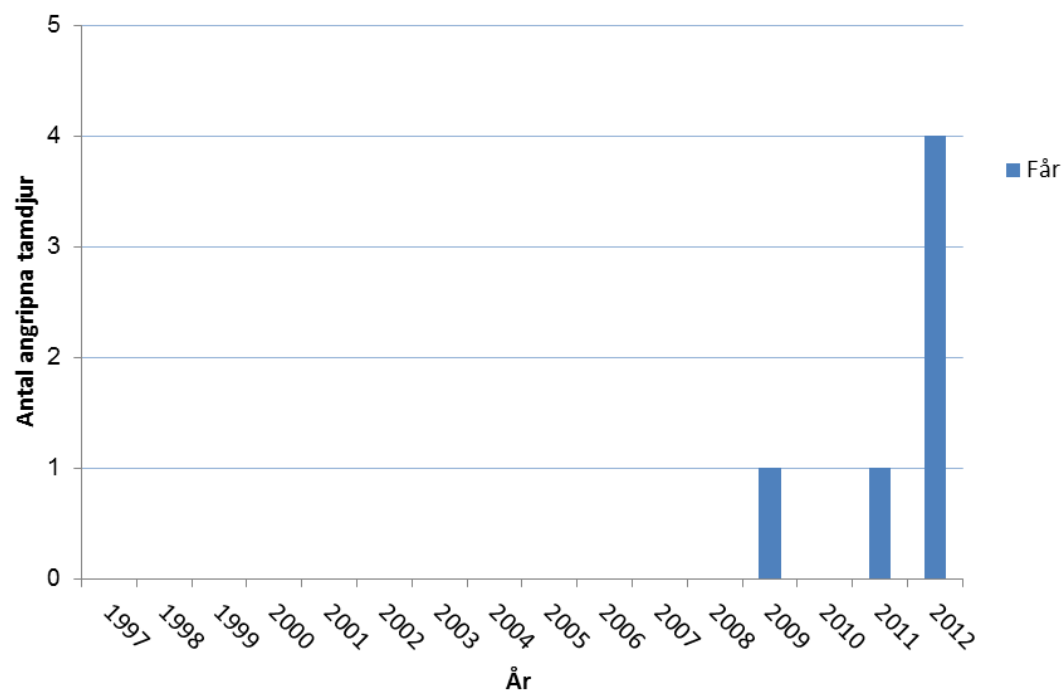
Figur 4. Björnangrepp på tamdjur och bisamhällen under 2012

Skador orsakade av järv 2012

Tabell 6. Antal dödade, skadade eller saknade tamdjur till följd av angrepp av järv under 2012.

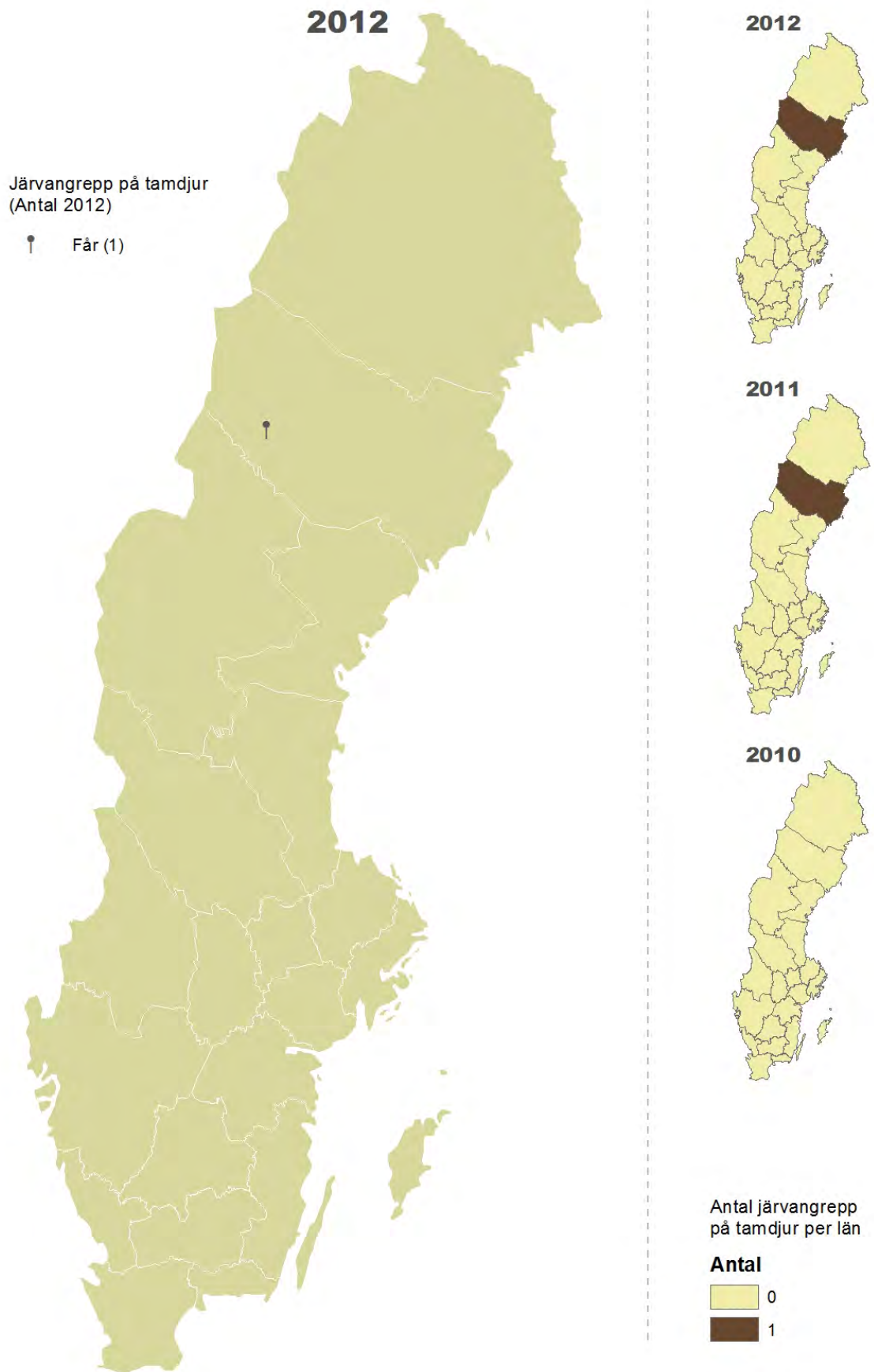
Län	Får				Nöt				Get				Totalt angripna av järv			Totalt antal angrepp	
	Dödade	Skadade	Saknade	Antal angrepp	Dödade	Skadade	Saknade	Antal angrepp	Dödade	Skadade	Saknade	Antal angrepp	Får	Nöt	Get		Totalt antal djur angripna
Stockholm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uppsala	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Södermanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Östergötland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jönköping	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kronoberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kalmar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Götland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skåne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Halland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västra Götaland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Värmland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Örebro	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västmanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dalarna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gävleborg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västernorrland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jämtland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västerbotten	-	-	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	1
Norrbotten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hela landet	-	-	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	1

Källa: Rovdjursforum

Figur 5. Antal tamdjur angripna¹ av järv 1997-2012

1) Antal angripna inkluderar tamdjur som dödade eller skadats av järv eller saknas efter ett järvangrepp.

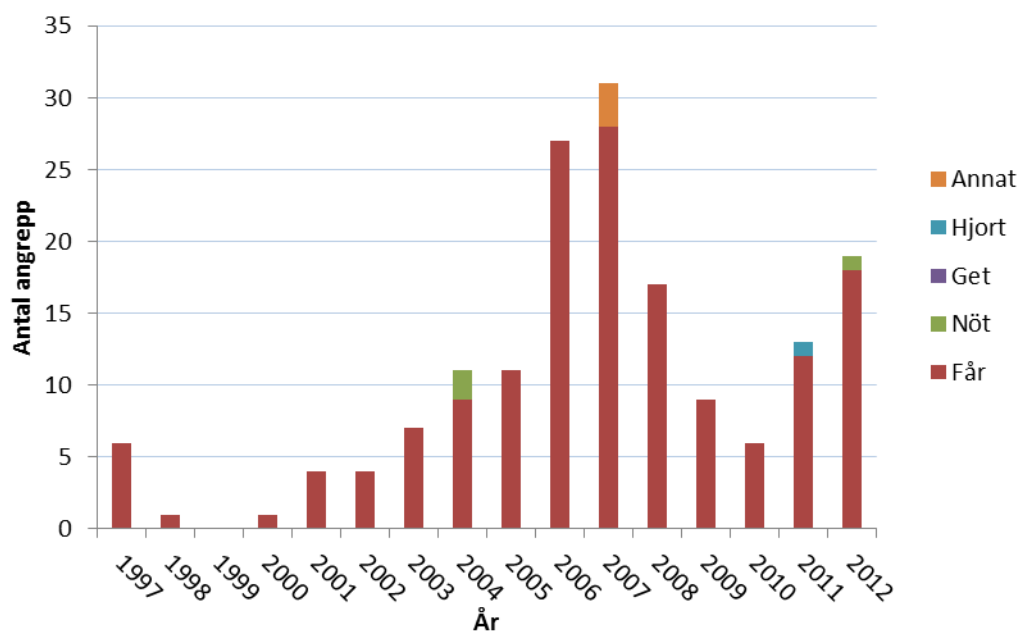
Figur 6. Skador orsakade av järv 2012

Skador orsakade av örn 2012

Tabell 7. Antal dödade, skadade eller saknade tamdjur till följd av angrepp av kungsörn under 2012.

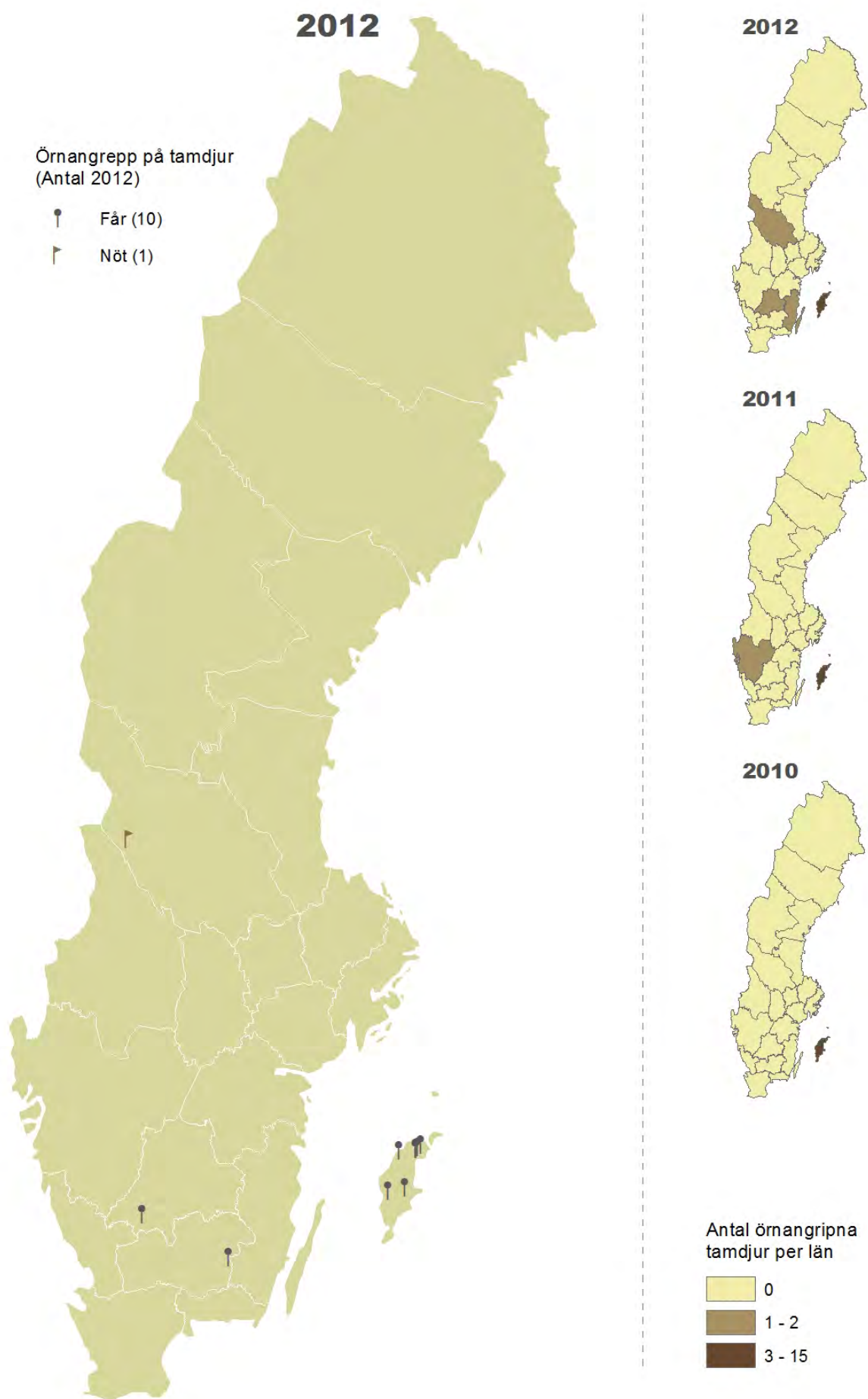
Län	Får				Nöt				Get				Totalt angripna av kungsörn				
	Dödade	Skadade	Saknade	Antal angrepp	Dödade	Skadade	Saknade	Antal angrepp	Dödade	Skadade	Saknade	Antal angrepp	Får	Nöt	Get	Totalt antal djur angripna	Totalt antal angrepp
Stockholm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uppsala	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Södermanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Östergötland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jönköping	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	2	1
Kronoberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kalmar	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	1
Götaland	13	-	2	8	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-	15	8
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skåne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Halland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västra Götaland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Värmland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Örebro	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västmanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dalarna	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	1	1
Gävleborg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västernorrland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jämtland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västerbotten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Norbotten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hela landet	16	-	2	10	-	1	-	1	-	-	-	-	18	1	-	19	11

Källa: Rovdjursforum

Figur 7. Antal tamdjur angripna¹ av kungsörn 1997-2012

1) Antal angripna inkluderar tamdjur som dödades eller skadats av kungsörn eller saknas efter ett kungsörnsangrepp.

Figur 8. Skador orsakade av örn 2012

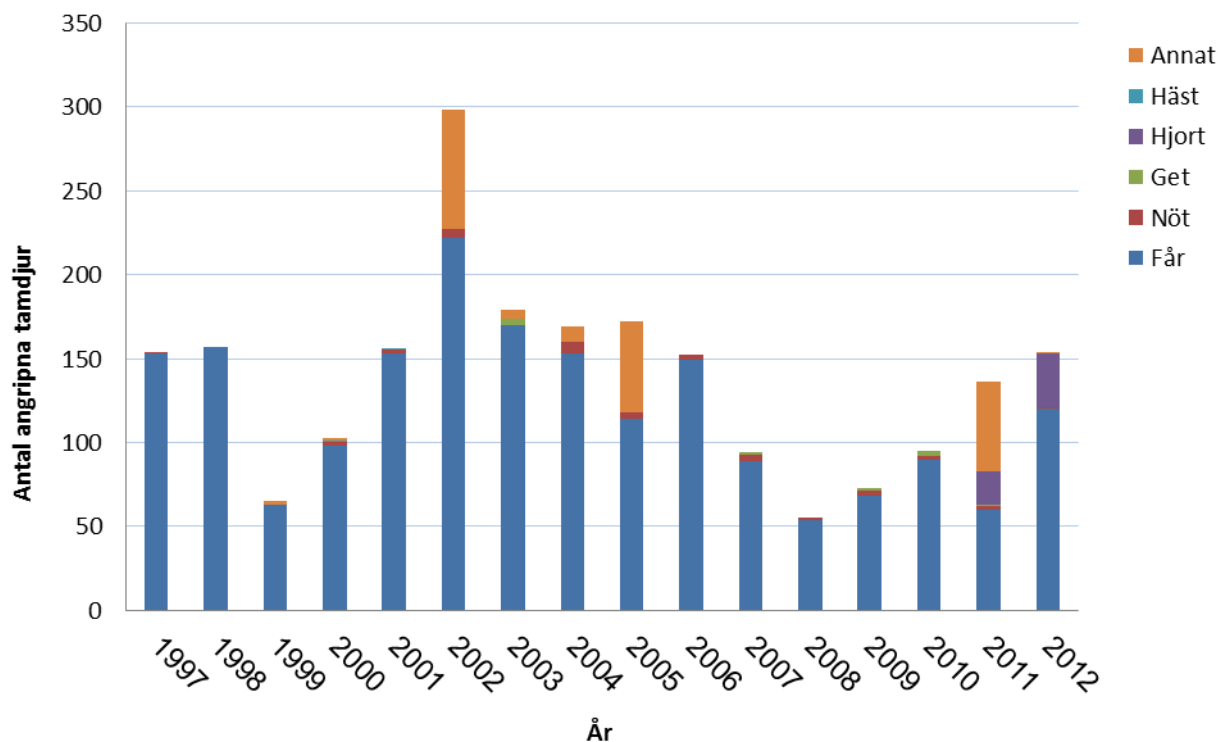
Skador orsakade av lodjur 2012

Tabell 8. Antal dödade, skadade eller saknade tamdjur till följd av angrepp av lodjur under 2012.

Län	Får				Nöt				Get				Hjort				Annat ¹				Totalt angripna av lodjur					
	Dödade	Skadade	Saknade	Antal angrepp	Dödade	Skadade	Saknade	Antal angrepp	Dödade	Skadade	Saknade	Antal angrepp	Dödade	Skadade	Saknade	Antal angrepp	Dödade	Skadade	Saknade	Antal angrepp	Får	Nöt	Get	Hjort	Annat	Totalt antal djur angripna
Stockholm	9	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	-	-	-	-	9	3
Uppsala	25	3	-	9	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	28	-	-	1	-	29	10
Södermanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Östergötland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jönköping	3	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	3	1
Kronoberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kalmar	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	2	-	3	2
Götaland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Blekinge	2	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	18	-	3	12	-	-	-	-	3	-	-	21	-	24	14
Skåne	2	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	3	1
Halland	8	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	-	-	-	-	8	5
Västra Götaland	19	-	5	13	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	1	1	-	-	1	24	-	-	3	1	28	14
Värmland	4	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	2	-	-	-	-	4	-	-	6	-	10	5
Örebro	4	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	6	2
Västmanland	6	-	3	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	-	-	-	-	9	5
Dalarna	4	-	6	4	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	1	-	-	-	11	5
Gävleborg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västernorrland	12	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	-	-	-	-	12	7
Jämtland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västerbotten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Norrbotten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hela landet	99	7	14	56	1	-	-	1	-	-	-	29	-	4	17	1	-	-	1	120	1	-	33	1	155	75

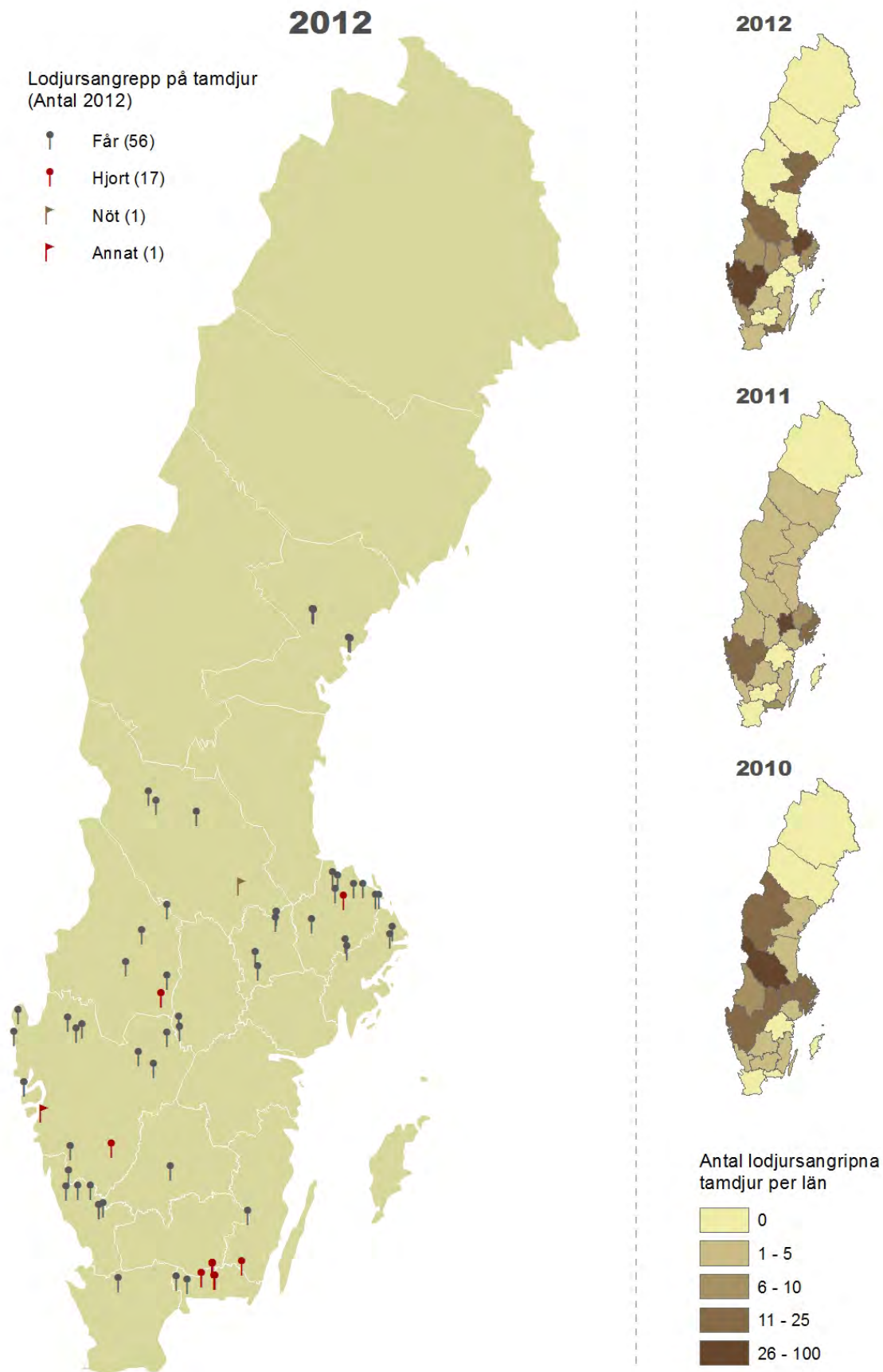
Källa: Rovdjursforum

1) Annat djur avser katt

Figur 9. Antal tamdjur angripna¹ av lodjur 1997-2012

1) Antal angripna inkluderar tamdjur som dödade eller skadats av lodjur eller saknas efter ett lodjursangrepp.

Figur 10. Skador orsakade av lodjur 2012

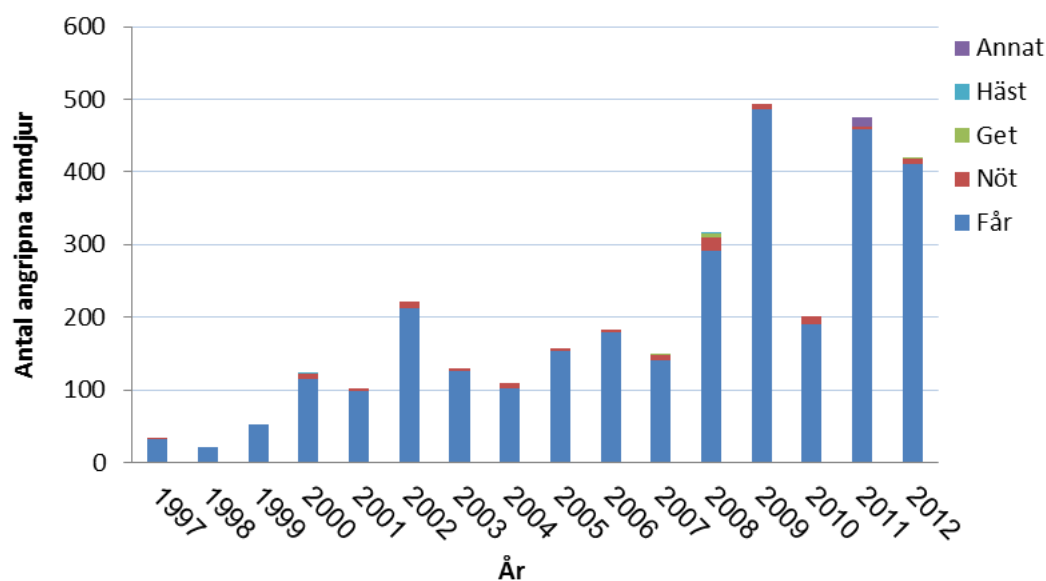
Skador orsakade av varg 2012

Tabell 9. Antal dödade, skadade eller saknade tamdjur till följd av angrepp av varg under 2012.

Län	Får				Nöt				Get				Totalt angripna av varg			Totalt antal angrepp	
	Dödade	Skadade	Saknade	Antal angrepp	Dödade	Skadade	Saknade	Antal angrepp	Dödade	Skadade	Saknade	Antal angrepp	Får	Nöt	Get		Totalt antal djur angripna
Stockholm	31	5	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	36	-	-	36	1
Uppsala	35	-	8	5	-	-	-	-	-	-	-	-	43	-	-	43	5
Södermanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Östergötland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jönköping	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kronoberg	13	4	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	18	-	-	18	3
Kalmar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gotland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skåne	75	47	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	122	-	-	122	5
Halland	13	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	13	-	-	13	1
Västra Götaland	9	1	-	4	1	-	-	1	-	-	-	-	10	1	-	11	5
Värmland	5	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6	3
Örebro	41	15	14	7	-	-	-	-	-	-	-	-	70	-	-	70	7
Västmanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dalarna	67*	1	8	12*	4	-	2	2	2	-	-	1*	76	6	2	84	2
Gävleborg	17	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	17	-	-	17	5
Västernorrland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jämtland	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1
Västerbotten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Norrbotten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hela landet	306	74	31	46	5	1	2	4	2	-	-	1*	411	8	2	421	51

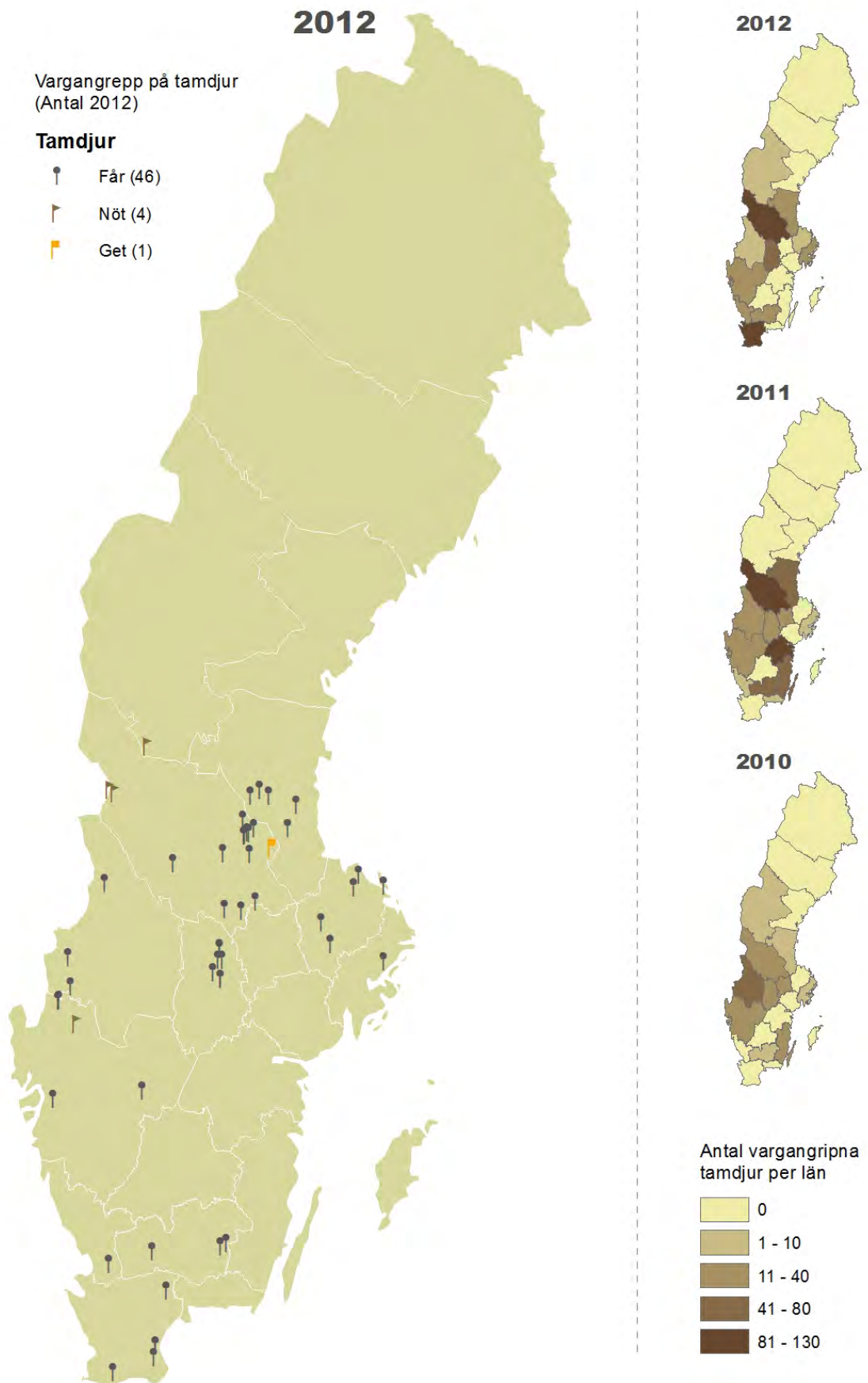
Källa: Rovdjursforum

*) Vid ett angrepp dödade ett får och en get. Angreppet är registrerat under angrepp av får.

Figur 11. Antal tamdjur angripna¹ av varg 1997-2012

1) Antal angripna inkluderar tamdjur som dödade eller skadats av varg eller saknas efter ett vargangrepp.

Figur 12. Skador orsakade av varg 2012

2. Hund

Om statistiken

Statistiken för skador och ersättningar för uppkomna skador inom delområde Hund bygger för år 2012 på registreringar i Rovdjursforum fram till och med 5 februari 2013 (dagen för uttag ur Rovdjursforum).

Redovisningen av rovdjursangrepp på hundar under 2012 innefattar angrepp som inträffat under perioden 1 jan – 31 dec 2012, som blivit besiktigade av länsstyrelsens besiktningsmän. En hund räknas i denna rapport som angripen av rovdjur om den dödats eller skadats och besiktningsmannen har bedömt sannolikheten till minst 50 % för att rovdjur är orsaken. Angripande rovdjursart är den rovdjursart som besiktningsmannen bedömt mest sannolikt har orsakat angreppet.

Ersättningar för hundar 2012

Under 2012 gavs ersättning för hundar angripna av fredade rovdjur med sammanlagt 393 000 kr (tabell 10).

Tabell 10. Beviljad ersättning för angrepp på hundar 2012 (tusen kronor).

Län	Björn	Järv	Kungsöm	Lodjur	Varg	Okänd ¹	Totalt
Stockholm	-	-	-	5	6	-	11
Uppsala	-	-	-	-	-	-	-
Södermanland	-	-	-	-	-	-	-
Östergötland	-	-	-	-	-	-	-
Jönköping	-	-	-	-	10	-	10
Kronoberg	-	-	-	-	-	-	-
Kalmar	-	-	-	-	-	-	-
Gotland	-	-	-	-	-	-	-
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-
Skåne	-	-	-	-	-	-	-
Halland	-	-	-	-	-	-	-
Västra Götaland	-	-	-	8	27	-	35
Vämland	-	-	6	22	35	-	63
Örebro	-	-	-	-	10	-	10
Västmanland	-	-	-	-	35	-	35
Dalarna	-	-	-	26	146	9	172
Gävleborg	-	-	-	-	50	-	50
Västernorrland	-	-	-	-	-	-	-
Jämtland	-	-	-	5	-	-	5
Västerbotten	-	-	-	-	-	-	-
Norbotten	-	-	2	-	-	-	2
Hela landet	-	-	8	66	319	9	393

Källa: Rovdjursforum

¹⁾ Okänd: Angreppet gjordes av björn, lodjur eller varg, men vid besiktningen kunde man inte avgöra vilket.

Skador på hundar 2012

Totalt angreps 48 hundar av fredade rovdjur 2012 (tabell 11 och figur 13) i situationer som inte handlade om jakt på rovdjuret ifråga.

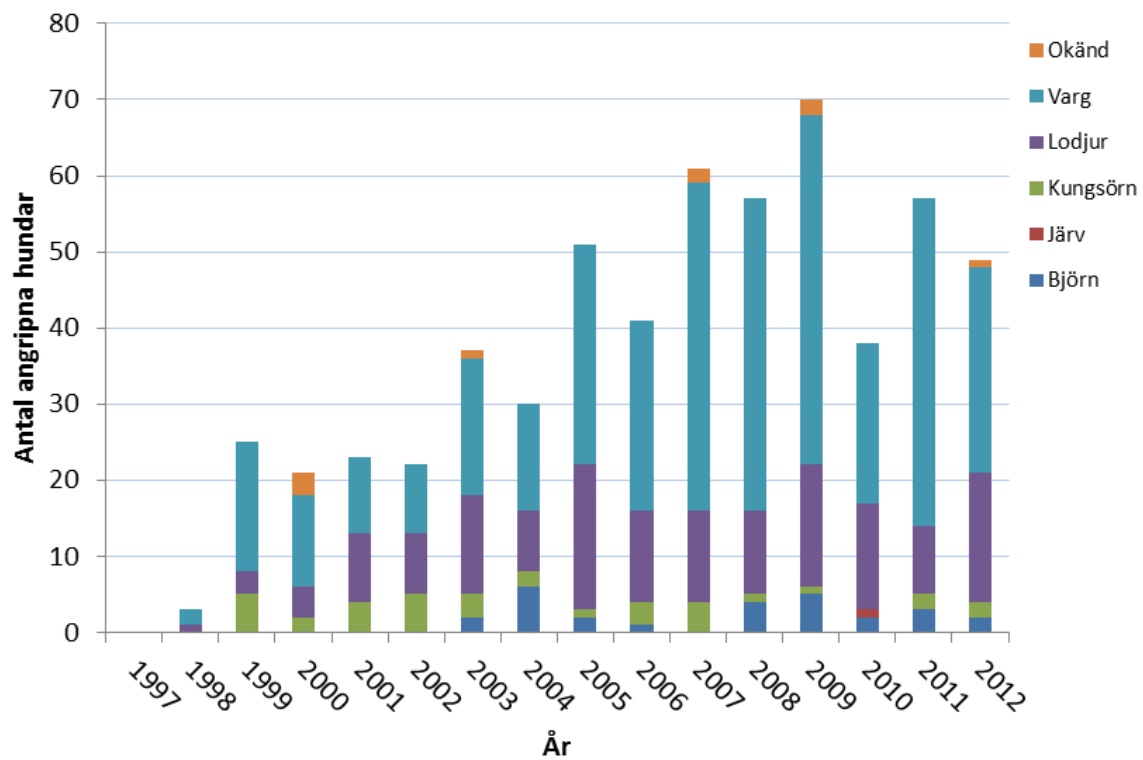
Under perioden 1997 - 2012 har det totala antalet rovdjursangripna hundar varierat mellan 0 (1997) och 70 (2009) stycken. Mellanårsvariationerna kan bero på flera faktorer, bl a väder och snödjup under jaktsäsongen, vilket påverkar antalet jakt dagar med hund. En annan faktor är enskilda vargindivider eller -familjegrupper som vissa år angriper fler hundar än "genomsnittliga" vargar gör.

Tabell 11. Antal dödade¹, skadade eller saknade hundar till följd av angrepp av fredade rovdjur, per län och i hela landet 2012.

Län	Björn		Kungsörn		Lodjur		Varg			Totalt antal angripna hundar					
	Dödade	Skadade	Dödade	Skadade	Dödade	Skadade	Dödade	Skadade	Saknade	Björn	Järv	Kungsörn	Lodjur	Varg	Totalt
Stockholm	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	1	1	2
Uppsala	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Södermanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Östergötland	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Jönköping	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1
Kronoberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kalmar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Götland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skåne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Halland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västra Götaland	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	1	2	3
Värmland	-	-	-	1	-	4	2	3	-	-	-	1	4	5	10
Örebro	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	1	1	2
Västmanland	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	1	2	3
Dalarna	-	-	-	-	-	3	7	4	-	-	-	-	3	11	14
Gävleborg	-	-	-	-	-	2	3	-	-	-	-	-	2	3	5
Västernorrland	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	1	1	2
Jämtland	-	1	-	-	-	2	-	-	-	1	-	-	2	-	3
Västerbotten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Norbotten	-	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	2
Hela landet	-	2	-	2	-	17	15	12	-	2	-	2	17	27	48

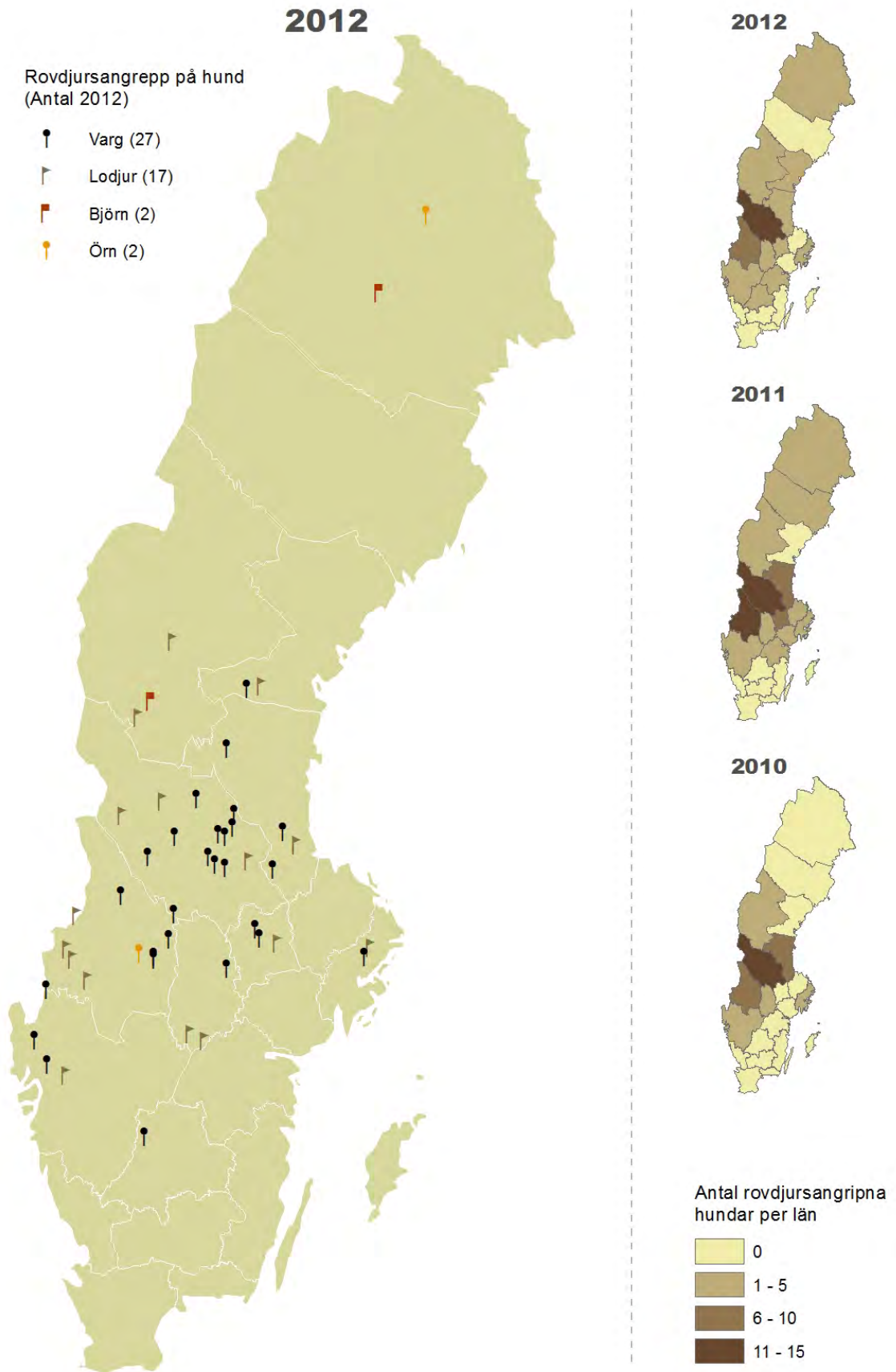
¹⁾ Antalet dödade hundar inkluderar hundar som skadats under angrepp av fredat rovdjur och som sedan avlivats till följd av skadorna.

Källa: Rovdjursforum

Figur 13. Antal hundar angripna¹ av rovdjur 1997-2012

1) Antal angripna inkluderar tamdjur som dödats eller skadats av rovdjur eller saknas efter ett rovdjursangrepp.

Figur 14. Rovdjursangrepp på hundar 2012

3. Gröda

Om statistiken

Redovisningen av beviljade bidrag till skadeförebyggande åtgärder och beviljade ersättningar för uppkomna skador grundas på beslut fattade under perioden 1 jan 2012 – 5 februari 2013 (Dagen för uttag ur rovdjursforum).

De vanligaste typerna av förebyggande åtgärder är dels utfodring av fåglarna på särskilda platser för att avleda gäss och tranor från värdefulla odlingar, antingen genom odling av ”tran- eller gåsåkrar” eller genom spridning av korn under en viss tidsperiod, dels olika skrämselfåtgärder (t ex gasolkanoner, flaggor, spegelskrämmor) eller inmatning. Några län finansierar även skrämselföretag under särskilt utsatta skadeperioder.

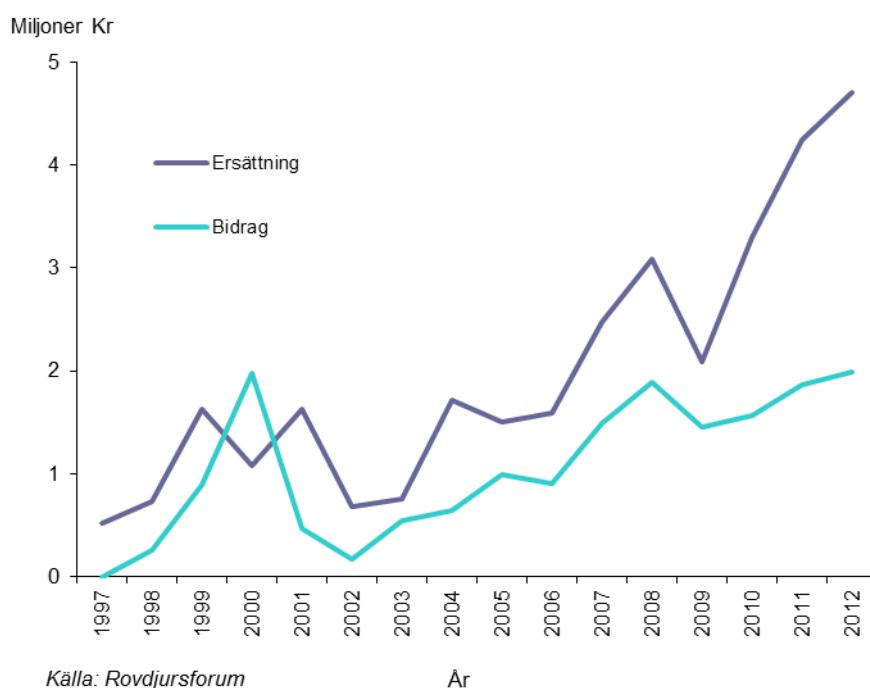
Beviljade bidrag och ersättningar 2012

Under 2012 beviljade länsstyrelserna bidrag till förebyggande åtgärder med 1 986 000 kr. Den sammanlagda ersättningen för skador på gröda uppgick till 4 708 000 kr (tabell 12).

Skador på gröda 2012

De skador som redovisas på gröda är besiktigade och ersatta av länsstyrelsen. I många fall har flera olika fågelarter orsakat skada på samma plats under en viss tidsperiod. Endast uppgifter om skador på gröda som ersatts av länsstyrelserna redovisas (med undantag för björnskadorna). Skador från grågäss ersätts sällan och bl a i Skåne är det framför allt grågäss som orsakar omfattande skador. Som framgår av tabell 12 arbetar flera län istället på att lämna bidrag till olika slags förebyggande åtgärder.

Björnar orsakar ibland även skador på gröda. De skador som registrerats i Rovdjursforum rör nästan uteslutande skador på ensilagebalar.

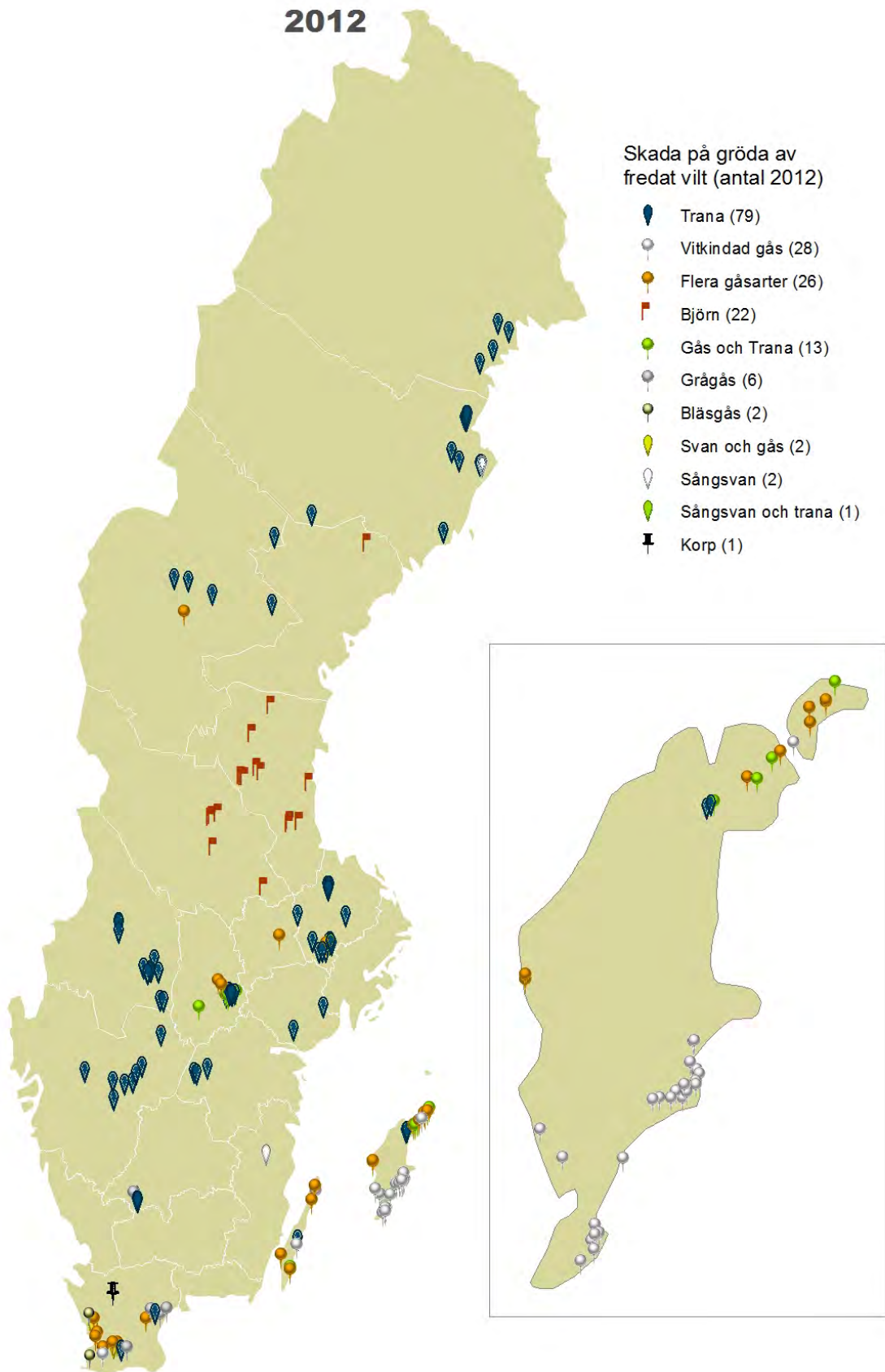

Figur 15. Beviljade bidrag och ersättningar inom delområde gröda 1997-2012

Tabell 12. Av länsstyrelserna biljade bidrag till skadeförebyggande åtgärder och ersättningar för uppkomna skador av fredat vilt på jordbruksgrödor under 2012 (tusen kronor).

Län	Bidrag		Ersättning per skadegörare									Ersättning totalt	Totalt	
	Björn	Bläsgås	Grågås	Vitkindad gås	Flera gåsar	Trana	Trana och gås	Sångsvan	Sångsvan och gås	Trana och Sångsvan	Korp			
Stockholm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uppsala	-	-	-	-	20	465	260	-	-	-	-	-	745	745
Södermanland	-	-	-	-	-	262	-	-	-	-	-	-	262	262
Östergötland	634	-	-	-	-	43	-	-	-	-	-	-	43	677
Jönköping	-	-	-	31	-	49	-	-	-	-	-	-	80	80
Kronoberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kalmar	-	-	-	51	54	38	16	14	-	-	-	-	173	173
Gotland	279	-	-	475	189	23	224	-	-	-	-	-	911	1 190
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skåne	153	-	122	58	18	193	50	-	57	-	14	512	665	
Halland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västra Götaland	-	-	-	-	-	124	-	-	-	-	-	-	124	124
Värmland	-	-	-	-	-	424	-	-	-	-	-	-	424	424
Örebro	904	-	-	-	26	155	410	-	-	-	43	634	1 538	
Västmanland	-	-	-	-	31	-	-	-	-	-	-	31	31	
Dalarna	-	26	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26	26	
Gävleborg	-	76	-	-	-	-	-	-	-	-	-	76	76	
Västernorrland	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3	
Jämtland	-	-	-	-	1	52	-	-	-	-	-	53	53	
Västerbotten	16	-	-	-	-	481	-	56	-	-	-	537	553	
Norrbotten	-	-	-	-	-	74	-	-	-	-	-	74	74	
Hela landet	1 986	105	122	89	544	514	2 240	910	70	57	43	14	4 708	6 694

Källa: Rovdjursforum

Figur 16. Skador på gröda orsakat av fredat vilt 2012

Viltskadecenter är ett serviceorgan för myndigheter, organisationer, enskilda näringsidkare och allmänheten. Centret arbetar på uppdrag av Naturvårdsverket och tillhör Sveriges Lantbruksuniversitet. Viltskadecenter bistår bland annat med information om förebyggande åtgärder för att förhindra skador från fredat vilt.

Viltskadecenter, Grimsö Forskningsstation, SLU, 730 91 Riddarhyttan
www.viltskadecenter.se

ISBN 978-91-86331-53-5

